

Universell utforming er et viktig aspekt i standardiseringsarbeid. Her vist ved taktile ledelinjer som gjør det lettere å finne fram på Oslo Sentralstasjon.

Årsrapport 2008

Årsrapport 2008

INNHOLD:

Dette er Standard Norge	4
Organisasjon	5
Styre og representantskap	6
Nøkkeltall	7
Styrets årsberetning	8
Resultatregnskap	15
Balanse per 31. desember	16
Noter til regnskapet	18
Kontantstrømanalyse	26
Revisors beretning	27

DETTE ER STANDARD NORGE

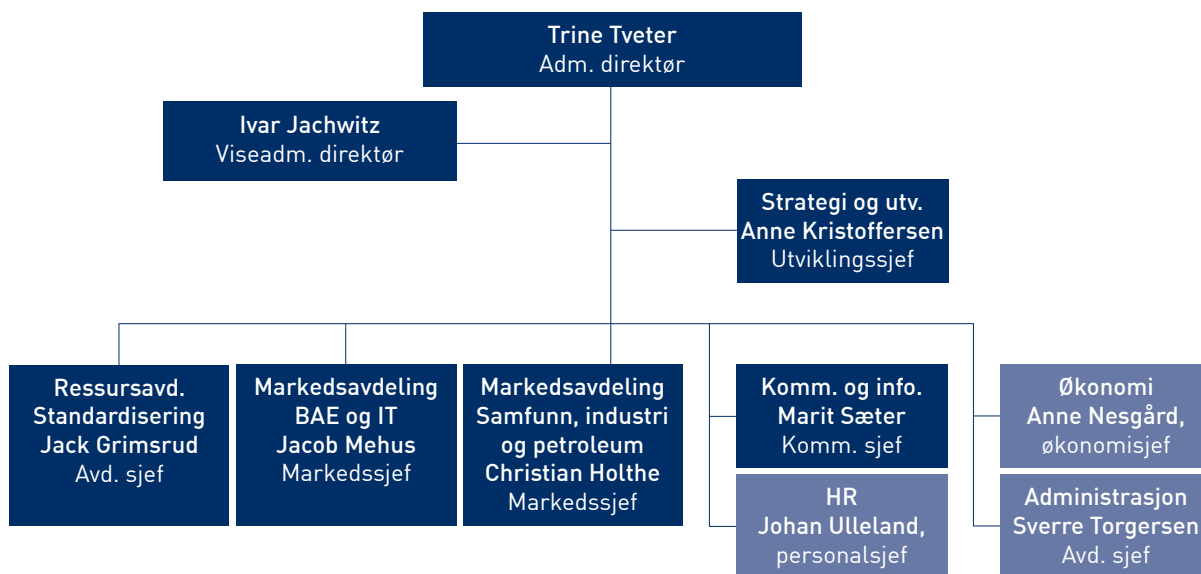
- Standard Norge er en upartisk og uavhengig medlemsorganisasjon med ca. 75 medarbeidere. Medlemskap i Standard Norge er åpent for bedrifter, organisasjoner, myndigheter og andre.
- Standard Norge ivaretar standardisering som fører fram til Norsk Standard og tilhørende publikasjoner.
- Standard Norge har enerett på å utgi Norsk Standard.
- Årlig fastsetter Standard Norge ca. 1 200 nye Norsk Standard. De aller fleste av disse er utarbeidet som felles europeiske standarder.
- Standard Norge utvikler standarder på de fleste områder i samfunnet, unntatt innenfor teleteknologi og elektro.
- Standard Norge eier 80 % av Standard Online AS, som er standardiseringsens salgs- og markedsførings-selskap.
- Standard Norge er medlem av og representerer Norge i den internasjonale standardiseringsorganisasjonen ISO og den europeiske standardiseringsorganisasjonen CEN.
- Organisasjonen drives etter prinsippet om non-profit, i den forstand at alle inntekter tilbakeføres til aktivt standardiseringsarbeid.
- Standard Norge ble stiftet 24. juni 2003 og startet sin virksomhet 1. november 2003, men har røtter tilbake til 1923.

Kvalitetsstyring - ny utgave av ISO 9001

Den nye utgaven av NS-EN ISO 9001 inneholder ingen nye krav, men det er gjort endringer for å gjøre den mer presis og tydelig. Standarden er utgitt på norsk.

ORGANISASJON

I 2008 hadde Standard Norge 78 medarbeidere. 68 av disse var fast ansatte, mens 10 var konsulenter eller på engasjement. Til sammen utgjorde arbeidsinnsatsen 66 årsverk. Av de 78 medarbeiderne var fordelingen mellom kvinner og menn henholdsvis 39,7 og 60,3 %.

Organisasjonskart ved utgangen av 2008

Den faglige aktiviteten på to områder styres henholdsvis av Sektorstyret Bygg, anlegg og eiendom og Sektorstyret Petroleum. Sektorstyrene har bred representasjon fra de respektive næringene, noe som bidrar til å sikre en god forankring på arbeidet. Ved utgangen av 2008 var Sektorstyret BAE ledet av Harald Landrø (NTNU) og Helge Vestre (StatoilHydro) ledet Sektorstyret Petroleum.

Arbeidsmiljø

Standard Norges arbeidsmiljøutvalg har som oppgave å ivareta arbeidsmiljøet i organisasjonen. Utvalget har i 2008 bestått av Tore Johansen (ansattes representant), Grethe Dønhaug (verneombud), Johan Ulleland (personalsjef) og Trine Tveter (adm. direktør). Arbeidsmiljøut-

valget har hatt to møter der de behandlet den årlige arbeidsmiljørapporten fra bedriftslegen og resultatet av den interne "klimaundersøkelsen". Utvalget har også vurdert diverse henvendelser om treningstilbud for ansatte samt behandlet "Varslingsrutiner for uregelmessigheter og kritikkverdige forhold på arbeidsplassen" og utkast til Internkontrollhåndbok.

Standard Norge har et samarbeidsutvalg bestående av de tillitsvalgte Håvard Hjulstad (Negotia) og Roald Sægrov (TEKNA) samt Trine Tveter (adm. direktør) og Johan Ulleland (personalsjef). Utvalget har hatt jevnlig møter hvor saker som berører avtaleverket, etikk, seniorpolitikk, organisasjonstilpassinger og bemanning har vært diskutert.

Foto © Hannu Liivaar

Norskledet prosjekt for plastkompositter

Industrien har savnet enhetlige spesifikasjoner for råmaterialer som inngår i plastkompositter (fiberarmert plast). I 2008 ble det opprettet en ny europeisk arbeidsgruppe, ledet av Norge, for standardisering av plastkompositter. Plastkompositter brukes bl. a. i propellene på vindmøller.

STANDARD NORGES STYRE OG REPRESENTANTSKAP

Styreleder: Thor Håkstad

Nestleder:

Adm. direktør Sverre A. Larssen,
Byggenæringens Landsforening

Styremedlemmer:

Direktør Tor R. Skjærpe, Petoro AS
Siv. økonom Jan-Erik Erichsen, Erichsen Consulting (til 8. Mai)
Daglig leder, Sven Chr. Ulvatne, Backe Bygg AS (fra 8. Mai)
Seniorrådgiver Ingrid Bjotveit, Statens forurensningstilsyn
Adm. direktør Nina Torp Høisæter, Norlandia Omsorg AS
LO-sekretær Trine Lise Sundnes, Landsorganisasjonen i Norge
Prosjektleder Guri Kjørven, ansattes representant (til 8. Mai)
Prosjektleder Håvard Hjulstad, ansattes representant (fra 8. Mai)
Siv. ingeniør Jack Grimsrud, ansattes representant

Vararepresentanter:

Avd. direktør Torill Tandberg, Direktoratet for samfunnssikkerhet og beredskap
Adm. direktør Erik Lund-Isaksen, Forbrukerrådet (til 8. Mai)
Strategidirektør Inge Krogstad, SAS Institute AS (fra 8. Mai)

Obervatør:

Ass. direktør Trond Sollie, Nemko AS (fra NEKs styre)

Representantskapets ordfører:

Rådgiver Per Kragseth (til 8. Mai)
Konsulent Karl Nysterud (fra 8. Mai)

Varaordfører:

Adm. direktør Dag Tørvold, Nemko AS

Valgkomiteen i 2008:

Direktør Per A. Syrrist, Peterson AS
Direktør Olav Berge, Statens bygnings-tekniske etat
Divisjonsdirektør Siri Bjerke, Innovasjon Norge

NØKKELTALL

Standarder	2008	2007	2006
Antall fastsatte Norsk Standard 1	1 054	1 140	1 390
nasjonalt utarbeidet av disse	44	19	22
Antall oversettelser til norsk	34	33	48
Tilbaketrekkinger	601	535	531
Totalt antall gyldige Norsk Standard 1	14 111	13 691	13 166
nasjonalt utarbeidet av disse	1 725	1 735	1 782
Totalt antall normative dokumenter	14 993	14 524	14 002

1 Omfatter de som er utviklet nasjonalt (NS), europeisk (NS-EN) og internasjonalt (NS-EN ISO og NS-ISO).

Høring og avstemninger	2008	2007	2006
Forslag sendt på høring (stadium 40)	1 415	1 353	1 501
Avstemninger til ISO (stadium 50)	773	766	800
Avstemninger til CEN (stadium 50)	1 170	1 048	1 444

Norsk engasjement	2008	2007	2006
Sekretariat i ISO (inkl. lederverv) 1	14 + 29	16 + 42	16 + 45
Sekretariat i CEN (inkl. lederverv)	20	29	24
Aktiv deltakelse i antall ISO/TC	86	87	86
Aktiv deltakelse i antall CEN/TC	143	139	-- 2
Antall deltakere internasjonalt	ca. 750	ca. 750	ca. 900
Vertskap for internasjonale møter i Norge	25	13	-- 2

1 Tallene omfatter ledelse av tekniske komiteer og arbeidsgrupper.

2 Tall ikke oppgitt.

Nasjonal innsats	2008	2007	2006
Nasjonale komiteer	276 1	391	374
Antall deltakere	ca. 2 050	ca. 1 850	ca. 2 000

1 Tallet er korrigert for komiteer som ikke er virksomme.

STYRETS ÅRSBERETNING 2008

Styret har i 2008 avholdt fem styremøter hvorav ett møte ble avholdt i ISOs sekretariat i Genève. Hensikten med Genèvebesøket var å få en bredere orientering fra ISOs generalsekretær om det globale standardiseringsarbeidet og rammebetingelser for dette. I den forbindelse fikk styret også orienteringer om utviklingen i WTO, om arbeid i den internasjonale arbeidsorganisasjonen ILO og om det arbeid som den norske delegasjonen i Genève gjør i forhold til norsk internasjonal handel.

Virksomhetens art og hvor den drives

Standard Norge (SN) er en uavhengig medlemsorganisasjon som utarbeider standarder til bruk på de fleste områder i samfunnet. Arbeidet utføres nasjonalt eller i de internasjonale standardiseringsorganisasjonene CEN og ISO, som Standard Norge er det norske medlem av. Resultatet blir i Norge fastsatt som Norsk Standard eller utgitt som andre normative dokumenter. Standard Norge fremmer betydningen av standardiseringen og bruk av standarder. Målgruppene for Standard Norges arbeid er først og fremst næringslivet og offentlige myndigheter. Arbeidet har også betydning for forbrukere og arbeidstakere, samt forskning og innovasjon.

Virksomheten er lokalisert til Lysaker i Bærum kommune.

Hovedtrekk for virksomheten i 2008

Siden en stor andel av Standard Norges arbeid skjer innenfor CEN og ISO, del-

tar norske interessenter aktivt i begge organisasjonene. Arbeid på områder som er av betydning for norske interesser prioriteres. Det er i særlig grad representanter fra næringslivet som deltar, og verdien av denne innsatsen anslås til årlig å utgjøre mellom 120 – 150 mill. kroner. Av de omlag 2 050 norske ekspertene som er engasjert i standardiseringsarbeid, deltar 750 i de internasjonale komiteene og arbeidsgruppene. Etter styrets oppfatning er dette en solid innsats som det er viktig å kunne øke i takt med at standardiseringsarbeidet beveger seg inn på stadig nye områder.

Av samme grunn har det stor betydning at Standard Norge også i 2008 har kunnet videreføre et aktivt engasjement i styrende organer i CEN og ISO. Styret mener dette sikrer innflytelse over utviklingen i de internasjonale organisasjonene i overensstemmelse med våre nasjonale behov. Spesielt har det vært viktig at Standard Norge har vært medlem av det tekniske styret i ISO som består av 12 av ISOs i drøyt 100 aktive medlemmer.

I 2008 ble det fastsatt 1161 nye Norsk Standard og andre normative dokumenter, mens 601 standarder ble trukket tilbake. Det totale antallet Norsk Standard og andre normative dokumenter har økt til 14993 ved utgangen av 2008.

Den nasjonale standardiseringsstrategien "Verdiskapende standardisering" som ble utarbeidet av Standard Norge

sammen med en bredt sammensatt interessentgruppe innenfor standardiseringen, ble overlevert til Nærings- og handelsdepartementet 11. mars 2008. Strategien skal løfte bevisstheten om standardiseringen og standarders betydning som bidragsyter til økt effektivitet, større verdiskaping og et bærekraftig samfunn.

Styret har videreført fokuseringen på realisering av synergier og effektiviseringsgevinster med tanke på større standardiseringsinnsats og implementering av gode administrative verktøy. De ansattes deltakelse i slike prosesser har vært av vesentlig betydning, og deres evne og vilje til å takle de endringene som har funnet sted, er av stor verdi for Standard Norge.

Økonomi

Standard Norges økonomi er basert på salg av standarder og tilhørende produkter, samt tilskudd fra Nærings- og handelsdepartementet og andre private og offentlige interessenter. Salg av standarder skjer gjennom datterselskapet Standard Online AS (tidligere Pronorm AS) hvor Standard Norge eier 80 % av aksjene. Royalty fra salget utgjør en betydelig del av inntektsgrunnlaget for organisasjonen.

Driftsinntektene var i 2008 på totalt 82,448 mill. kroner, hvorav tilskuddet fra Nærings- og handelsdepartementet (NHD) var på 26,0 mill. kroner, og tilbakeførte inntekter (royalty som bidrag til utarbeiding av nye standarder) fra salg utgjorde 26,828 mill. kroner. Driftsresultatet var på - 0,898 mill. kroner, som etter netto finanskostnader gav et årsunderskudd på 1,337 mill. kroner. Styret konstaterer at underskuddet dels har sammenheng med gjennomføring av IKT-investeringer som har vært mer kostnadskrevende enn antatt og dels at kapasitetsproblemer i standardiseringsarbeidet har ført til lavere produksjon og inntekter.

For konsernet var driftsinntektene totalt på 110,867 mill. kroner. Konsernets driftsresultat var på -0,209 mill. kroner, som etter netto finanskostnader og skatt gav et årsunderskudd på 0,791 mill. kroner.

Videre drift

Årsregnskapet er utarbeidet etter forutsetningene om videre drift. Standard Norges eiendeler utgjorde ved årsskiftet 43 mill. kroner, hvorav egenkapitalen var på 25 mill. kroner. Styret mener virksomheten som i utgangspunktet ikke har økonomisk erverv som formål, har en tilfredsstillende økonomisk soliditet.

Norsk Standard for risikovurderinger

NS 5814 Krav til risikovurderinger er en generell standard rettet mot fag, bransjer og næringer som ikke har egne standarder for risikovurderinger. Den er et hjelpemiddel for virksomheter slik at de ta beslutninger om tiltak eller valg av løsninger for å forebygge risiko.

Utviklingen framover

Styret baserer virksomheten framover på Standard Norges strategiplan fram mot 2013 med tilhørende årlige handlingsplaner for måloppnåelse. Strategiplanen er tilpasset den nasjonale standardiseringsstrategien, og reflekterer næringsøkonomiske og samfunnsmessige utfordringer for utviklingen internasjonalt og i Norge.

Et bredt engasjement i utarbeidelsen av den nasjonale standardiseringsstrategien medfører at viktige interessegrupper har eierskap til innholdet. Styret understreker at Standard Norge vil ha en viktig rolle som pådriver for implementeringen av den nasjonale strategien i nær kontakt med departementet, andre berørte myndigheter, næringsorganisasjoner, arbeidstakere, forbrukere og forsknings- og innovasjonsmiljøer. Med utgangspunkt i den nasjonale strategien vil interessentene kunne utarbeide egne planer for å nå mål i egen virksomhet ved aktiv bruk av standarder.

Den nasjonale standardiseringsstrategien inneholder også mål og tiltak rettet mot de nasjonale standardiseringsorganisasjonene. Målet er å sikre en mest mulig effektiv utnyttelse av de samlede ressursene disse organisasjonene rår

over. Styret har merket seg at det også på europeisk plan foreligger konkrete forslag til tilsvarende rasjonalisering av standardiseringsvirksomheten. Blant annet gjelder dette felles ledelsesstruktur for CEN og CENELEC.

Det internasjonale tilbakeslaget mot slutten av 2008 vil ha virkninger for standardiseringsarbeidet i alle fall det nærmeste året. Erfaring viser at utviklingsprosjekter i næringslivet som først gir virkning på mellomlang og lang sikt, for eksempel standardiseringsarbeid, blir nedprioritert i dårlige tider. På den andre siden kan motkonjunkturtiltak i offentlig sektor ha en positiv virkning for standardiseringsarbeidet.

Uansett vil behovet for standarder over tid fortsette å øke. Standardiseringsvirksomheten vil utvikle seg på flere nye områder. For å sikre tilstrekkelig langsiktig finansiering er det viktig å få forståelse hos interessenter på nye standardiseringsområder at standardisering forutsetter medvirkning fra alle relevante parter, også finansielt.

Standard Norge vil i tråd med målene i den nasjonale standardiseringsstrategien også styrke informasjonsinnsatsen og kommunikasjonen ut mot samfunnet. Nye

NS 8405 Norsk bygge- og anleggs-kontrakt

Standarden skal brukes i kontrakter mellom entreprenøren og byggherren om utførelse av bygge- og anleggsarbeid, når tegninger, beskrivelser og beregninger skal leveres av byggherren. I den nye utgaven av NS 8405 som kom i 2008, er det gjort betydelige forandringer i forhold til den forrige utgaven fra 2004.

web-løsninger vil være et viktig bidrag både for å oppfylle den generelle informasjonsplikten Standard Norge har, og for å betjene vårt standardiseringsnettverk bedre med målrettet informasjon. Dette omfatter også muligheter for kommunikasjon i arbeidet i nasjonale og internasjonale standardiseringskomiteer.

Finansiell risiko

Standard Norge har ikke eiendeler eller gjeld som i særlig grad er utsatt for finansiell risiko. På driftssiden utgjør statstilskuddet ca. 32 % av driftsinntektene, og organisasjonens aktivitetsnivå er i betydelig grad avhengig av tilskuddets størrelse i årene framover. Organisasjonen er i relativt liten grad påvirket av valutarisiko.

Standard Norges plassering av midler hos forvalter har gitt negativ avkastning i 2008, selv om risikoeksponeringen har vært lav. Plasseringen har likevel over de to siste år gitt positiv avkastning og hovedstol er derved inntakt.

Eksempler på nye oppgaver og standarder i 2008

Mot slutten av året kom det en revidert utgave av **NS-EN ISO 9001 Systemer for kvalitetsstyring**. Den nye utgaven rydder opp i enkelte uklarheter i den gamle ut-

gaven, samtidig som den er mer samordnet med standardene for miljøstyring i NS-EN ISO14000-serien. Dette vil lette forståelsen og bruken av disse standardene i bedrifter som har innført denne type ledelsessystemer.

I ISO-komiteen for **miljø** har Norge vært spesielt aktiv på to områder: utviklingen av ISO 14005, en standard for trinnvis innføring av miljøstyringssystemer spesielt beregnet på små og mellomstore bedrifter, og utviklingen av ISO 14050, en standard som inneholder terminologi fra alle miljøstyringsstandardene. Norge har både ledelse og sekretariatet for komiteen som jobber med sistnevnte. Norge har også vært aktiv i den nyopprettede komiteen for klimagasser. Den utvikler standarder til bruk ved kvantifisering av klimagassutslipp og fjerning av **klimagasser** fra atmosfæren og ved sertifisering/akkreditering av aktører som arbeider med klimaspørsmål. Det er antatt at standardene fra denne komiteen vil få stor betydning for definering og kvalitetssikring av framtidige klimakvoter.

Etter tre års utviklingsarbeid ble 4. utgave av **NS 3420 Beskrivelsestekster for bygg, anlegg og installasjoner** utgitt som planlagt i 2008. Denne hovedrevisjonen var nødvendig fordi den opprinnelige

Tilgjengelige reiselivsmål

NS 11010 skal gjøre det lettere for folk med nedsatt funksjonsevne å finne reisemål som er tilpasset deres behov. Den skal bidra til at hoteller, serveringssteder og turistattraksjoner blir mer tilgjengelige. Scandic Norge, som har deltatt i arbeid med standarden, sier at dette er i tråd med deres forretningsidé om "Å gjøre reiser lett og tilgjengelig for alle".

kodestrukturen ikke lenger gav rom for utvidelser. I tillegg til en strukturell og redigeringsmessig oppdatering ble det også foretatt en faglig revisjon og utvidelse av deler av standarden. En spennende nyhet er del BE som inneholder sammensatte bygningselementer. Dette åpner for å kunne beskrive en komplett bygningsdel tvers igjennom og stille funksjons-/ytelseskrav til den samlede konstruksjonen.

Den tekniske komiteen, **ISO/TC 59 Byggevirkksomhet**, har norsk ledelse. Komiteen utvikler standarder innenfor terminologi, informasjonsutveksling og interoperabilitet, bærekraftig byggevirkksomhet, levetidsprosjektering, universell utforming og anskaffelser. Standardene fra denne komiteen har strategisk betydning for norsk BAE-næring. Det har tradisjonelt vært god deltakelse av norske eksperter i ISO/TC 59, men det er behov for å motivere aktørene i bransjen til å engasjere seg sterkere.

En nordisk standardiseringskomité har i 2008 utviklet forslag til standard for **boligsprinkling** (INSTA 900), og Standard Norge har hatt sekretariatsansvaret. Det finnes ikke noen tidligere standarder på området, verken nasjonalt eller internasjonalt. Derfor er det et mål at standarden senere skal bli brukt som grunnlag for å utarbeide en tilsvarende europeisk standard.

En standard for **brannalarmsystemer** (komponenter med radiokommunikasjon), som ble ferdig i 2008, er av spesiell interesse for norske interessenter. Standarden er viktig for landbruksbygninger

og ikke minst for historiske bygninger som ligger svært avsidesliggende og har liten eller ingen strømtilførsel. Standarden beskriver hvordan signaloverføringen ved deteksjon av brann kan skje via radiosignaler og ikke på tradisjonelt vis via kabel.

Arbeidet innenfor konstruksjonsområdet har vært dominert av arbeidet med å ferdigstille felles europeiske standarder for prosjektering av konstruksjoner, **Eurokoder**, samt implementeringen av disse i Norge. Eurokodene er lagt til rette for at de enkelte land skal ha innflytelse over sikkerhetsnivå, bestandighetsforhold, samt nasjonale klimatiske og andre forhold gjennom bruk av nasjonalt bestemte parametere som gis i **nasjonale tillegg**. Ved utgangen av 2008 var de 15 første eurokodene utgitt på norsk med nasjonale tillegg, og ytterligere ca. 15 nasjonale tillegg har vært sendt på høring. Fra utgangen av 2008 er det mulig å benytte eurokodene til prosjektering av enkelte konstruksjoner.

Standarden **NS 5814 Krav til risikovurderinger** ble ferdig i 2008. Den inneholder terminologi og gir veiledning om trinnene i risikovurderingsprosessen og hva de omfatter. Standarden skal kunne brukes av de bransjene som ikke har en egen standard for risikovurdering, og av både små og store virksomheter.

Standarden for **tilgjengelige reiselivsmål**, NS 11010, ble ferdig i 2008. Det har vært stor interesse i reiselivsnæringen for standarden. Den er tenkt brukt i en kvalitetssikringsordning for reiselivs-

næringen. Det er stor grunn til å anta at det vil være internasjonal interesse for denne standarden.

Norske eksperter har deltatt aktivt i revisjonen av en europeisk standard for **lastsikringsutstyr** og beregning av krefter, EN 12195-1. Fra norsk side har det blitt lagt vekt på at den reviderte standarden ikke må svekke sikkerheten på veiene. Det er lagt ned et betydelig arbeid med å korrigere formler og rette opp tegninger i standardforslaget, og å gjøre kalkulasjoner for å finne fram til sikkerhetsfaktorer som tilfredsstillende norske krav til sikkerhet. Dette arbeidet gjorde at Norge fremmet et forslag som oppnådde enighet i den europeiske arbeidsgruppen som er ansvarlig for revisjon av standarden.

I 2008 ble det opprettet en komité for utarbeiding av Norsk Standard for **hjul-kjetting** for tyngre kjøretøy. Formålet med standarden er å få beskrevet krav som en kjetting må tilfredsstillende for å dekke behovene til sikkerhet og framkommelighet på is og snødekt vei. Så snart den norske standarden blir ferdig, vil det bli jobbet videre med tanke på å få utviklet en europeisk standard for hjulkjetting.

Standarder er viktige elementer for det næringslivet som etableres og drives i de sårbare **Nordområdene**. Standard Norge har i den forbindelse en sentral rolle når det gjelder å formidle kunnskap om viktige standarder for å sikre aktiv næringsutvikling og forsvarlig ressursforvaltning inn mot regjeringens nordområdesatsing. Et eksempel på dette er Bar-

ents 2020-prosjektet. Et norsk-russisk samarbeid som fra norsk side ledes av Det norske Veritas, skal identifisere behov for nødvendige endringer og tillegg til standardene slik at disse er tilpasset miljøbetingelser og klimaforhold i Barentshavet og landområdene rundt. Nødvendige oppdateringer og revisjoner av standardene skal gjøres gjennom de etablerte standardiseringsnettverkene og -organisasjonene. Sammen med sektorstyret for petroleum besluttet Standard Norge i 2008 å gå inn i dette Barents 2020-prosjektet. Standard Norge har siden deltatt i workshops i Norge og Russland og har blitt medlem i prosjektets styringskomité.

Arbeidsmiljø

I 2008 var det totale sykefraværet på 3,06 % i Standard Norge. Egenmeldingsfraværet var på 1,03 %. Sykefravær lenger enn 9 dager utgjorde 1,77 %. Dette er et vesentlig lavere sykefravær enn i 2007. Standard Norge følger opp sykefravær i forhold til IA-avtalen som er inngått.

Standard Norge har et godt samarbeid med de ansatte om utviklingen av arbeidsmiljøet. Det gjennomføres årlige arbeidsmiljøundersøkelser som gir ledelsen innsikt i forbedringsmuligheter for økt trivsel og mer effektiv drift.

Standard Norge har bedriftslegeordning, eget verneombud, og det er etablert et arbeidsmiljøutvalg.

Styret har fokus på likestilling på alle nivåer og stillingskategorier i organisasjonen. I styret er andelen kvinner 37 %,

Foto © Selmer Skanska

Beskrivelsestekster for bygg, anlegg og installasjoner

I 2008 ble 4. utgave av NS 3420 utgitt. Den er et komplett system for beskrivelse og kalkulasjon av bygge- og anleggsarbeider, inkludert tekniske installasjoner. Standarden inneholder også krav til materialer og utførelse, ofte i form av henvisning til mer spesialiserte standarder.

og blant de fast ansatte var det i 2008 en kvinneandel på 42 %. For hele konsernet med 97 medarbeidere var andelen kvinner på 45,4 %.

Styret har gjennomført evaluering av sitt eget arbeid og samarbeidet med administrasjonen.

Ytre miljø

Standard Norge driver kontorvirksomhet i leide lokaler og har ingen spesielle utslipp av miljømessig art. Det vil likevel

være fokus på å redusere uheldige miljøaspekter ved virksomheten.

Resultatdisponering

Standard Norges virksomhet gav i 2008 et negativt resultat på 1,337 mill. kroner. Underskuddet er belastet organisasjonens egenkapital.

Lysaker, 22. april 2009
I styret for Standard Norge

 Thor Håkstad
 styreleder

 Sverre A. Larssen
 nestleder

 Trine Lise Sundnes

 Tor R. Skjærpe

 Sven Chr. Ulvatne

 Ingrid Bjotveit

 Nina Torp Høisæter

 Håvard Hjulstad

 Jack Grimsrud

 Trine Tveter
 adm. direktør

RESULTATREGNSKAP

MOR			KONSERN	
2007	2008	Note	2008	2007
DRIFTSINNEKTER				
31 994 396	33 810 728	Salgsinntekter	62 783 614	59 479 494
25 000 000	26 000 000	Statstilskudd	26 000 000	25 000 000
21 660 107	22 637 246	Andre driftsinntekter	22 083 590	21 157 667
78 654 503	82 447 974	SUM DRIFTSINNEKTER	110 867 204	105 637 161
DRIFTSKOSTNADER				
17 313 520	9 802 589	Varekostnader	4	21 246 204
45 240 811	55 269 574	Lønnskostnader m.m.	4, 5	64 900 852
700 368	902 220	Ordinære avskrivninger	1	2 170 951
15 913 770	17 372 020	Andre driftskostnader	1	22 757 806
79 168 468	83 346 403	SUM DRIFTSKOSTNADER	111 075 813	105 096 581
-513 966	-898 429	DRIFTSRESULTAT	-208 609	540 580
FINANSINNEKTER OG FINANSKOSTNADER				
385 160	425 970	Renteinntekter	672 823	548 155
948 095	35 903	Andre finansinntekter	63 687	1 043 541
6 244	7 350	Rentekostnader	7 350	6 244
0	893 586	Andre finanskostnader	974 206	40 344
1 327 012	-439 063	FINANSRESULTAT	-245 046	1 545 108
813 046	-1 337 492	RESULTAT FØR SKATTEKOSTNAD	-453 655	2 085 688
0	0	Skattekostnad på ordinært resultat	9	337 809
813 046	-1 337 492	ÅRSRESULTAT	-791 464	1 727 360
Overføringer				
813 046	-1 337 492	Avsatt til annen egenkapital		
813 046	-1 337 492	Sum overføringer		

BALANSE PER 31. DESEMBER

MOR		KONSERN			
2007	2008	EIENDELER	Note	2008	2007
Immaterielle eiendeler					
854 127	0	Pensjonsmidler	5	0	1 422 997
854 127	0	Sum immaterielle eiendeler		0	1 422 997
Driftsmidler					
2 842 485	5 769 874	Web-design, software	1	8 215 902	4 767 787
268 042	67 070	Driftsløsøre, inventar o.a. utstyr	1	346 957	391 204
3 110 527	5 836 944	Sum driftsmidler		8 562 859	5 158 991
Finansielle anleggsmidler					
2 400 000	2 400 000	Aksjer i standard online as	2	0	0
1 000	0	Andre aksjer	2	0	1 000
2 401 000	2 400 000	Sum finansielle anleggsmidler		0	1 000
6 365 654	8 236 944	SUM anleggsmidler		8 562 859	6 582 988
0	0	Varelager		330 408	456 115
Omløpsmidler					
Fordringer					
4 638 707	7 176 744	Kundefordringer	7	8 327 255	4 160 500
844 604	1 547 825	Andre fordringer		1 571 274	1 070 250
5 483 311	8 724 569	Sum fordringer		9 898 529	5 230 750
Finansielle anleggsmidler					
18 720 018	17 821 171	Kortsiktige finansplasseringer	8	17 821 171	18 720 018
18 720 018	17 821 171	Sum finansielle omløpsmidler		17 821 171	18 720 018
11 943 368	8 219 025	Bankinnskudd, kontanter	3	10 805 320	15 791 073
36 146 697	34 764 764	SUM omløpsmidler		38 855 428	40 197 956
42 512 351	43 001 707	SUM EIENDELER		47 418 287	46 780 943

MOR				KONSERN	
2007	2008	EGENKAPITAL OG GJELD	Note	2008	2007
Egenkapital					
Opptjent egenkapital					
26 391 548	25 054 055	Annen egenkapital	6	25 716 381	26 617 053
0	0	Minoritetsinteresser	6	765 582	656 376
26 391 548	25 054 055	SUM egenkapital		26 481 963	27 273 429
Gjeld					
Avsetning forpliktelser					
0	0	Utsatt skatt	9	123 892	98 663
0	2 963 854	Pensjonsforpliktelser	5	2 371 828	0
0	2 963 854	Sum avsetning forpliktelser		2 495 720	98 663
Kortsiktig gjeld					
3 870 620	4 573 760	Leverandørgjeld		5 957 489	5 084 317
0	0	Betalbar skatt	9	233 198	27 797
3 874 949	3 563 318	Skyldige off avgifter		4 044 936	4 771 766
8 375 233	6 846 719	Annen kortsiktig gjeld		8 204 976	9 524 971
16 120 803	14 983 797	Sum kortsiktig gjeld		18 440 599	19 408 851
42 512 351	43 001 707	SUM GJELD OG EGENKAPITAL		47 418 287	46 780 943

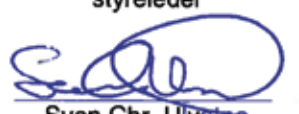
Lysaker, 22. april 2009
I styret for Standard Norge

 Thor Håkstad
 styreleder

 Sverre A. Larssen
 nestleder

 Trine Lise Sundnes

 Tor R. Skjærpe

 Sven Chr. Ulvatne

 Ingrid Bjotveit

 Nina Torp Høisæter

 Håvard Hjulstad

 Jack Grimsrud

 Trine Tvetter
 adm. direktør

NOTER TIL REGNSKAPET FOR 2008

Regnskapsprinsipper

Årsregnskapet er satt opp i samsvar med regnskapsloven. Det er utarbeidet etter norske regnskapsstandarder og reglene for god regnskapsskikk.

Inntektsføringsprinsipp

Inntektsføring ved salg av varer og tjenester skjer ved leveringstidspunkt.

Kostnadsføringsprinsipp

Kostnader medtas etter sammenstillingsprinsippet, dvs at kostnader medtas i samme periode som tilhørende inntekter inntektsføres.

Hovedregel for vurdering og klassifisering av eiendeler og gjeld

Eiendeler bestemt til varig eie eller bruk er klassifisert som anleggsmidler. Andre eiendeler er klassifisert som omløpsmidler. Fordringer som forfaller til betaling innen ett år fra etableringstidspunktet, er uansett klassifisert som omløpsmidler. Ved klassifisering av kortsiktig og langsiktig gjeld er analoge kriterier lagt til grunn.

Anleggsmidler vurderes til anskaffelseskost, men nedskrives til virkelig verdi når verdifallet forventes ikke å være forbigående. Anleggsmidler med begrenset økonomisk levetid avskrives planmessig. Langsiktig gjeld balanseføres til nominelt mottatt beløp på etableringstidspunktet. Langsiktig gjeld oppskrives ikke til virkelig verdi som følge av renteendringer.

Varige driftsmidler

Varige driftsmidler avskrives over forventet

økonomisk levetid. Avskrivningene fordeles lineært over antatt økonomisk levetid.

Aksjer og andeler i datterselskap

Aksjer i det 80 %-eide datterselskapet Standard Online AS er bokført til kostpris.

Kortsiktige finansplasseringer

Kortsiktige finansplasseringer vurderes til virkelig verdi som er lik markedsverdi.

Fordringer

Kundefordringer og andre fordringer oppføres til pålydende etter fradrag for avsetning til forventet tap. Avsetning til tap gjøres på grunnlag av en individuell vurdering av fordringene.

Pensjoner

Ved regnskapsføring av pensjoner er lineær opptjeningsprofil og forventet sluttlønn som opptjeningsgrunnlag lagt til grunn. Estimativik og planendringer amortiseres over forventet gjenværende opptjeningstid i den grad de overstiger 10 % av den største av pensjonsforpliktelsene og pensjonsmidlene (korridor). Arbeidsgiveravgift er inkludert i tallene. Det vises til note 5 for endring i forpliktelse.

Konsern

Standard Norge eier pr. 31.12.08 direkte 80 % av aksjene i Standard Online AS. Det vises for øvrig til nøkkeltall i note 2.

Skatt

Standard Norge driver ikke skattepliktig virksomhet. Skatt i konsernregnskapet er relatert til datterselskapet Standard Online AS.

Note 1 Varige driftsmidler

MOR	Web-design, software	Data- programmer	Maskiner/ inventar	Biler	Totalt
Anskaffelseskost 01.01.08	3 091 533	1 207 840	1 232 685	160 000	5 692 058
Tilgang i perioden	2 713 229	915 408	0	0	3 628 637
Avgang i perioden	0	0	0	0	0
Anskaffelseskost 31.12.08	5 804 762	2 123 248	1 232 685	160 000	9 320 695
Samlede av- og nedskrivninger	950 296	1 140 770	1 232 685	160 000	3 483 751
Bokført verdi	4 854 466	982 478	0	0	5 836 944

Periodens avskrivninger	701 248	200 972	0	0	902 220
Avskrivningssats	33 %	33 %	33 %	20 %	
Levetid i år	3 år	3 år	3 år	5 år	

	2008	2007
Leiekostnader telefonsystem	94 536	95 745
Leiekostnader kontormaskiner	273 074	248 449
Leiekostnader transportmidler	430 113	498 288

KONSERN	Web-design, software	Data- programmer	Maskiner/ inventar	Biler	Totalt
Anskaffelseskost 01.01.08	5 928 669	1 207 840	2 157 421	160 000	9 453 930
Tilgang i perioden	4 383 657	915 408	275 754	0	5 574 819
Avgang i perioden	0	0	0	0	0
Anskaffelseskost 31.12.08	10 312 326	2 123 248	2 433 175	160 000	15 028 749
Samlede av- og nedskrivninger	3 012 131	1 140 770	2 153 289	160 000	6 466 190
Bokført verdi	7 300 195	982 478	279 886	0	8 562 859

Periodens avskrivninger	1 850 949	200 972	119 030	0	2 170 951
Avskrivningssats	33 %	33 %	33 %	20 %	
Levetid i år	3 år	3 år	3 år	5 år	

	2008	2007
Leiekostnader telefonsystem	94 536	95 745
Leiekostnader kontormaskiner	273 074	248 449
Leiekostnader transportmidler	495 849	574 270
Leiekostnader datasystem	293 830	397 208

Note 2 Aksjer datterselskap

Selskap	Selskapets aksjekapital	Antall aksjer	Pålydende i kroner	Verdi i balansen
Standard Online AS	3 000 000	2 400	1 000	2 400 000

Aksjene i datterselskapet Standard Online AS er bokført til kostpris. Standard Norge eier direkte 80 %. Egenkapitalen i selskapet (100 %) var pr. 31.12.08 kr 3 827 908,- og overskuddet i 2008 var kr 546 027,-.

Note 3 Bankinnskudd

I posten inngår bundet bankinnskudd med kr 1 942 265,- som dekker de ansattes skattetrekk for 2008. For konsernet utgjør dette beløpet kr 2 235 433,-.

Note 4 Lønnskostnader, antall ansatte, godtgjørelser til ansatte

MOR		
Lønnskostnader	2008	2007
Lønninger/honorar	35 397 329	33 713 075
Arbeidsgiveravgift	5 572 958	5 964 518
Pensjonskostnader	6 433 330	4 689 440
Andre honorarer	6 540 997	0
Andre ytelser	1 324 959	873 778
Sum	55 269 574	45 240 811

Andre honorarer var bokført som varekostnad i 2007.

	2008	2007
Antall årsverk for ansatte pr. 31.12.	61,4	61,7

Ytelser til administrerende direktør	2008
Lønn	1 070 683
Annen godtgjørelse	164 770
Sum ytelse til administrerende direktør	1 235 453
Godtgjørelse til styret	279 169

KONSERN		
Lønnskostnader	2008	2007
Lønninger/ honorar	42 779 096	40 284 534
Arbeidsgiveravgift	6 786 078	7 035 295
Pensjonskostnader	7 264 342	5 511 879
Andre honorar	6 540 997	0
Andre ytelser	1 530 339	1 080 975
Sum	64 900 852	53 912 683

Andre honorarer var bokført som varekostnad i 2007.

	2008	2007
Antall årsverk for ansatte pr. 31.12.	76,8	75,2

Honorar for revisjon og bistand	MOR	KONSERN
Revisjon, pliktig	151 000	240 000
Attestasjonsoppgaver	8 950	8 950
Regnskapsmessig bistand	13 650	22 650
Skattemessig bistand	0	4 500
Sum	173 600	276 100

Note 5 Pensjonsmidler og -forpliktelser

Organisasjonen har pensjonsordninger som omfatter samtlige ansatte, og disse tilfredsstillende lov om obligatorisk tjenestepensjon (OTP). Ordningen gir rett til definerte fremtidige ytelser. Disse er i hovedsak avhengig av antall opptjeningsår, lønnsnivå ved oppnådd pensjonsalder og størrelsen på ytelsene fra folketrygden. Forpliktelsen er dekket gjennom et forsikringsselskap. I tillegg har organisasjonen usikrede forpliktelser som dekkes over drift.

Økonomiske forutsetninger	2008	2007
Diskonteringsrente	4,30 %	4,70 %
Forventet lønnsregulering	4,50 %	4,50 %
Forventet G-regulering	4,25 %	4,25 %
Forventet pensjonsøkning	2,00 %	2,00 %
Forventet avkastning på fondsmidler	6,30 %	5,75 %

Som aktuariemessige forutsetninger for demografiske faktorer og avgang er lagt til grunn vanlige benyttede forutsetninger innen forsikring.

MOR				
Pensjonskostnader	Sikrede ytelser	Usikrede ytelser	2008	2007
Nåverdi pensjonsopptjening	4 973 030	538 952	5 511 982	5 279 634
Rentekostnad	4 035 600	334 112	4 369 712	3 739 649
Resultatførte estimatavvik	638 540	52 568	691 108	285 678
Avkastning pensjonsmidler	-4 647 954	0	-4 647 954	-4 615 521
Amortisert estimatavvik	0	0	0	0
Periodisert arbeidsgiveravgift	0	0	0	0
Netto pensjonskostnad	4 999 216	925 632	5 924 848	4 689 440

	Sikrede ytelser	Usikrede ytelser	2008	2007	Endring
Beregnete pensjonsforpliktelse	96 614 290	7 321 476	103 935 766	97 052 564	-6 883 202
Pensjonsmidler (markedsverdi)	75 445 000	0	75 445 000	81 327 518	5 882 518
Netto pensjonsforpliktelse	21 169 290	7 321 476	28 490 766	15 725 046	-12 765 720
Ikke resultatført estimatavvik	-24 967 136	-559 776	-25 526 912	-16 579 173	8 947 739
Beregnet pensjonsforpliktelse	-3 797 846	6 761 700	2 963 854	-854 127	-3 817 981
Balanseførte midler/forpliktelse	-3 797 846	6 761 700	2 963 854	-854 127	-3 817 981

KONSERN

Pensjonskostnader	Sikrede ytelser	Usikrede ytelser	2008	2007
Nåverdi pensjonsopptjening	5 755 839	538 952	6 294 791	6 261 794
Rentekostnad	4 283 089	334 112	4 617 201	4 543 381
Resultatførte estimatavvik	733 759	52 568	786 327	727 737
Avkastning pensjonsmidler	-4 887 402	0	-4 887 402	-4 851 006
Amortisert estimatavvik	0	0	0	65 381
Periodisert arbeidsgiveravgift	0	0	0	0
Netto pensjonskostnad	5 885 285	925 632	6 810 917	6 747 287

	Sikrede ytelser	Usikrede ytelser	2008	2007	Endring
Beregnete pensjonsforpliktelse	103 841 156	7 321 476	111 162 632	102 297 784	-8 864 848
Pensjonsmidler (markedsverdi)	79 970 000	0	79 970 000	85 099 247	5 129 247
Netto pensjonsforpliktelse	23 871 156	7 321 476	31 192 632	17 198 537	-13 994 095
Ikke resultatført estimatavvik	-27 280 306	-559 776	-27 840 082	-17 575 431	10 264 651
Beregnet pensjonsforpliktelse	-3 409 150	6 761 700	3 352 550	-376 894	-3 729 444
Tidsavvik betalt premie	-980 722	0	-980 722	-1 046 103	-65 381
Balanseført forpliktelse	-4 389 872	6 761 700	2 371 828	-1 422 997	-3 794 825

Note 6 Egenkapital

MOR			
	Styrets disposisjon	Annen egenkapital	Sum egenkapital
Egenkapital 31.12.07	5 195 541	21 196 007	26 391 548
Resultat 2008	0	-1 337 492	-1 337 492
Egenkapital 31.12.08	5 195 541	19 858 514	25 054 055

KONSERN			
	Minoritet	Annen egenkapital	Sum egenkapital
Egenkapital 31.12.07	656 376	26 617 053	27 273 429
Resultat 2008	109 206	-900 672	-791 466
Egenkapital 31.12.08	765 582	25 716 381	26 481 963

Note 7 Kundefordringer

MOR		
	2008	2007
Kundefordringer, datterselskap	5 114 011	3 125 657
Kundefordringer, andre	2 146 271	1 596 588
Avsetning for beregnet tap	-83 538	-83 538
Bokført verdi	7 176 744	4 638 707

KONSERN		
	2008	2007
Kundefordringer, andre	8 510 793	4 344 038
Avsetning for beregnet tap	-183 538	-183 538
Bokført verdi	8 327 255	4 160 500

Note 8 Kortsiktige finansplasseringer

Organisasjonen har plassert kr 17 000 000 til forvaltning hos Carnegie Kapitalforvaltning. Investeringen er fordelt på 4 delporteføljer som er spesifisert i tabellen under og er oppført til markedsverdi. Organisasjonen har videre plassert kr 12 651,- i obligasjoner registrert i VPS. Dette er en videreføring fra tidligere års plassering.

Carnegie Kapitalforvaltning	2008	2007
Delporteføljer:		
Pengemarked	3 924 041	3 908 744
Obligasjoner omløp	2 346 893	3 105 779
Obligasjoner anlegg	6 382 669	6 840 047
Aksjer	2 804 493	1 862 464
Hedgefond	2 350 423	2 965 573
Bokført verdi Carnegie Kapitalforvaltning	17 808 520	18 682 607
Andre obligasjoner	12 651	37 411
Bokført verdi obligasjoner 31.12. til markedsverdi	17 821 171	18 720 018

Note 9 Skattekostnad konsern (gjelder datterselskapet Standard Online AS)

Årets skattekostnad beregnes slik:	2008
Resultat før skattekostnad	883 836
Endring midlertidig forskjeller	-90 107
Permanente forskjeller	39 120
Årets skattepliktig inntekt	832 849
Anvendelse av underskudd	0
Grunnlag betalbar skatt	832 849
Betalbar skatt	233 198
Endring utsatt skatt	25 230
Årets skattekostnad/ -inntekt	258 428
For lite avsatt skatt 2007	79 381
Skattekostnad	337 809

Spesifikasjon midlertidige forskjeller	2008	2007	Endring
Driftsmidler	-98 216	-137 109	-38 893
Fordringer	-51 342	-79 400	-28 058
Pensjonsmidler	592 026	568 870	-23 156
Sum midlertidige forskjeller	442 468	352 361	-90 107
Underskudd til fremføring	0	0	0
Sum netto midlertidige forskjeller	442 468	352 361	-90 107
Herav utsatt skatt/ -skattefordel (28 %)	123 892	98 662	-25 229

Utsatt skatt pr. 31.12.08 er balanseført med kr -123 892,- i konsernregnskapet.

KONTANTSTRØMANALYSE

MOR		KONSERN		
2007	2008	2008	2007	
Kontantstrømmer fra operasjonelle aktiviteter				
813 046	-1 337 492	Resultat før skattekostnad	-453 655	2 085 688
-	-	Periodens betalte skatt	-107 178	-
-	1 000	Gevinst/tap ved salg av anleggsmidler	1 000	-
700 368	902 220	Ordinære avskrivninger	2 170 951	1 350 214
-	-	Endring varelager	125 707	-146 108
5 542 387	-2 538 037	Endring kundefordringer	-4 166 755	1 428 652
-1 405 197	703 140	Endring leverandørgjeld	873 172	-1 761 870
1 198 826	-703 221	Endring andre kortsiktige fordringer	-501 024	1 721 208
932 828	-1 840 145	Endring annen kortsiktig gjeld	-2 046 825	1 304 790
-1 972 818	3 817 981	Endring andre tidsavgrensingsposter	3 794 825	-1 867 673
5 809 440	-994 554	Netto kontantstrøm fra operasjonelle aktiviteter	-309 782	4 114 901
Kontantstrømmer fra investeringsaktiviteter				
-2 087 146	-3 628 637	Utbetalinger ved kjøp av varige driftsmidler	-5 574 819	-2 546 834
-	-	Innbetalinger ved salg av varige driftsmidler	-	-
-876 675	898 847	Endring markedsbaserte finansielle instrumenter	898 847	-876 675
-2 963 821	-2 729 790	Netto kontantstrøm fra investeringsaktiviteter	-4 675 972	-3 423 509
Kontantstrømmer fra finansieringsaktiviteter				
-422 961	-	Endringer ført mot egenkapital	-	-422 961
-422 961	-	Netto kontantstrøm fra finansieringsaktiviteter	-	-422 961
2 422 658	-3 724 344	Netto endring i kontanter og kontantekvivalenter	-4 985 754	268 431
9 520 710	11 943 368	Kontanter og kontantekvivalenter 01.01	15 791 073	15 522 642
11 943 368	8 219 025	Kontanter og kontantekvivalenter 31.12	10 805 320	15 791 073

REVISORS BERETNING

Til representantskapets årsmøte i
Standard Norge

BDO Noraudit Oslo DA

Vika Atrium, Munkedamsveien 45
Postboks 1704 Vika
N-0121 Oslo

Telefon: +47 23 11 91 00
Fax: +47 23 11 91 01

oslo@bdonoraudit.no
www.bdonoraudit.no

REVISJONSBERETNING FOR 2008

Vi har revidert årsregnskapet for Standard Norge for regnskapsåret 2008, som viser et underskudd på kr 1.337.492 for Standard Norge (mor) og kr 791.464 for konsernet. Vi har også revidert opplysningene i årsberetningen om årsregnskapet, forutsetningen om fortsatt drift og forslaget til dekning av underskuddet. Årsregnskapet består av selskapsregnskap og konsernregnskap. Selskapsregnskapet består av resultatregnskap, balanse, kontantstrømpoppstilling og noteopplysninger. Konsernregnskapet består av resultatregnskap, balanse, kontantstrømpoppstilling og noteopplysninger. Regnskapslovens regler og god regnskapsskikk i Norge er anvendt ved utarbeidelsen av regnskapet. Årsregnskapet og årsberetningen er avgitt av organisasjonens styre og administrerende direktør. Vår oppgave er å uttale oss om årsregnskapet og øvrige forhold i henhold til revisorlovens krav.

Vi har utført revisjonen i samsvar med lov, forskrift og god revisjonsskikk i Norge, herunder revisjonsstandarder vedtatt av Den norske Revisorforening. Revisjonsstandardene krever at vi planlegger og utfører revisjonen for å oppnå betryggende sikkerhet for at årsregnskapet ikke inneholder vesentlig feilinformasjon. Revisjon omfatter kontroll av utvalgte deler av materialet som underbygger informasjonen i årsregnskapet, vurdering av de benyttede regnskapsprinsipper og vesentlige regnskapsestimer, samt vurdering av innholdet i og presentasjonen av årsregnskapet. I den grad det følger av god revisjonsskikk, omfatter revisjon også en gjennomgåelse av organisasjonens formuesforvaltning og regnskaps- og intern kontroll-systemer. Vi mener at vår revisjon gir et forsvarlig grunnlag for vår uttalelse.

Vi mener at

- årsregnskapet er avgitt i samsvar med lov og forskrifter og gir et rettviseende bilde av organisasjonens og konsernets økonomiske stilling 31. desember 2008 og for resultatet og kontantstrømmene i regnskapsåret i overensstemmelse med god regnskapsskikk i Norge
- ledelsen har oppfylt sin plikt til å sørge for ordentlig og oversiktlig registrering og dokumentasjon av regnskapsopplysninger i samsvar med lov og god bokføringsskikk i Norge
- opplysningene i årsberetningen om årsregnskapet, forutsetningen om fortsatt drift og forslaget til dekning av underskuddet er konsistente med årsregnskapet og er i samsvar med lov og forskrifter.

Oslo, 24.04.2009

BDO Noraudit Oslo DA

Geir Lie
statsautorisert revisor

STANDARD NORGE
Strandveien 18
Postboks 242
1326 Lysaker
Telefon 67 83 86 00
Telefaks 67 83 86 01
info@standard.no
www.standard.no

**Standard Norge - Din veiviser
i en verden av muligheter.**